

OECD *Multilingual Summaries* **Pensions at a Glance 2019**

Summary in Greek

Read the full book on: [10.1787/b6d3dcfc-en](https://doi.org/10.1787/b6d3dcfc-en)

Οι συντάξεις με μια ματιά 2019

Περίληψη στα ελληνικά

Στην παρούσα έκδοση της έκθεσης «Οι συντάξεις με μια ματιά» εξετάζονται και αναλύονται τα συνταξιοδοτικά μέτρα που θεσπίστηκαν στις χώρες του ΟΟΣΑ κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ του Σεπτεμβρίου 2017 και του Σεπτεμβρίου 2019. Όπως και στις περασμένες εκδόσεις περιλαμβάνεται ένα ευρύ φάσμα δεικτών που αφορούν τη συνταξιοδοτική πολιτική σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ και στις χώρες της ομάδας των 20 (G20). Επιπλέον, στην παρούσα έκδοση επανεξετάζονται σε βάθος οι διαφορετικές προσεγγίσεις σχετικά με την οργάνωση των συντάξεων για τους άτυπους εργαζομένους.

Απαιτείται επαγρύπνηση για να μην τεθεί σε κίνδυνο η πρόοδος που έχει επιτευχθεί προκειμένου να καταστούν οι συντάξεις πιο βιώσιμες

Καθώς η γήρανση του πληθυσμού επιταχύνεται στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ, παραμένουν οι πιέσεις για τη διατήρηση επαρκών και οικονομικά βιώσιμων επιπέδων συντάξεων. Το 1980 σε κάθε 10 άτομα εργάσιμης ηλικίας αντιστοιχούσαν 2 άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών στον ΟΟΣΑ. Ο αριθμός αυτός θα ξεπεράσει ελαφρώς τα 3 άτομα μέχρι το 2020 και προβλέπεται ότι θα φτάσει σχεδόν τα 6 άτομα έως το 2060. Ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας, όπως μετρήθηκε χρησιμοποιώντας καθορισμένα ηλικιακά όρια, προβλέπεται ότι θα μειωθεί κατά περισσότερο από ένα τρίτο έως το 2060 σε αρκετές χώρες.

Αρκετά μέτρα που θεσπίστηκαν από το Σεπτέμβριο του 2017 και μετά ακύρωσαν την αποτελεσματικότητα των προηγούμενων μεταρρυθμίσεων. Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις χαλάρωσαν τα ηλικιακά κριτήρια για τη χορήγηση σύνταξης, αύξησαν τις παροχές και διέυρναν την κάλυψη. Οι συντελεστές εισφορών άλλαξαν στην Ουγγαρία, την Ισλανδία και τη Λιθουανία. Τα δίκτυα ασφαλείας και τα επίπεδα ελάχιστης σύνταξης γήρατος αυξήθηκαν στην Αυστρία, τη Γαλλία, την Ιταλία, το Μεξικό και τη Σλοβενία, όπως και οι παροχές για τους χαμηλόμισθους στη Γερμανία. Η Ισπανία ανέστειλε μέτρα που αφορούσαν τον παράγοντα βιωσιμότητας και το συντελεστή αναπροσαρμογής για να αντεπεξέλθει στις χρηματοοικονομικές πιέσεις λόγω της γήρανσης. Μόνο η Εσθονία αύξησε την ηλικία συνταξιοδότησης. Αντίθετα, η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες και η Σλοβακία επέκτειναν τις επιλογές πρόωρης συνταξιοδότησης ή περιορίσαν τις αυξήσεις που είχαν προαναγγελθεί όσον αφορά την ηλικία συνταξιοδότησης.

Με τη βελτίωση των οικονομικών συνθηκών οι χρηματοοικονομικές πιέσεις για τη μεταρρύθμιση των συνταξιοδοτικών συστημάτων εξασθένησαν, και είναι κατανοητό ότι μερικές χώρες θέλουν να αμβλύνουν μη δημοφιλή μέτρα που εισήχθησαν σε περίοδο κρίσης. Όμως, μολονότι οι χρηματοοικονομικές πιέσεις στα συνταξιοδοτικά συστήματα επιδεινώθηκαν από την κρίση, συχνά αντικατοπτρίζουν επίσης διαρθρωτικές αδυναμίες. Η οπισθοδρόμηση όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις που στοχεύουν στην ικανοποίηση μακροπρόθεσμων αναγκών ενδεχομένως να περιορίσει την ανθεκτικότητα των συνταξιοδοτικών συστημάτων στους οικονομικούς κλυδωνισμούς στο μέλλον και να τα αφήσει απροετοίμαστα να αντιμετωπίσουν τη γήρανση του πληθυσμού.

Βάσει των ήδη νομοθετημένων μέτρων, λίγο περισσότερες από τις μισές χώρες μέλη του ΟΟΣΑ αυξάνουν την ηλικία συνταξιοδότησης από τα 63,8 έτη κατά μέσο όρο που είναι σήμερα στα 65,9 κατά μέσο όρο έως το 2060 περίπου. Αυτό αναλογεί στο ήμισυ της αναμενόμενης αύξησης του προσδόκιμου ζωής στα 65 έτη κατά την ίδια περίοδο, που υποδεικνύει ότι από μόνες τους αυτές οι αλλαγές δε θα επαρκέσουν για να σταθεροποιηθεί η ισορροπία μεταξύ των ετών εργασίας και των ετών συνταξιοδότησης.

Λαμβάνοντας υπόψη τις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις, τα μελλοντικά καθαρά ποσοστά αναπλήρωσης από τα υποχρεωτικά συστήματα για εργαζομένους με μέσο μισθό και πλήρη σταδιοδρομία ισούνται με 59% κατά μέσο όρο, και κυμαίνονται από σχεδόν 30% στη Λιθουανία, στο Μεξικό και το Ηνωμένο Βασίλειο έως 90% ή περισσότερο στην Αυστρία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο, την Πορτογαλία και την Τουρκία. Τα ποσοστά αναπλήρωσης που βασίζονται σε πλήρη σταδιοδρομία προβλέπεται ότι θα μειωθούν κατά τις επόμενες δεκαετίες στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ.

Γιατί η άτυπη εργασία δημιουργεί ανησυχίες σχετικά τις συντάξεις;

Οι άτυποι εργαζόμενοι αποτελούν μία πολύ ετερογενή ομάδα, στην οποία περιλαμβάνονται ημιαπασχολούμενοι, προσωρινοί εργαζόμενοι και αυτοαπασχολούμενοι. Η ομάδα αυτή αντιπροσωπεύει πάνω από το ένα τρίτο της απασχόλησης στις χώρες του ΟΟΣΑ συνολικά. Η ανάπτυξη νέων μορφών εργασίας ενδεχομένως να περιορίσει τις εισοδηματικές προοπτικές των μελλοντικών γενεών συνταξιούχων.

Οι συνταξιοδοτικές εισφορές των αυτοαπασχολούμενων είναι γενικά χαμηλότερες από αυτές των μισθωτών με το ίδιο φορολογητέο εισόδημα. Οι εισφορές που καταβάλλουν είναι όμοιες με αυτές των μισθωτών μόνο σε δέκα χώρες του ΟΟΣΑ. Οι πιο σημαντικοί παράγοντες στους οποίους οφείλονται οι χαμηλότερες συνταξιοδοτικές εισφορές είναι ο υψηλός βαθμός ευχέρειας όσον αφορά τον καθορισμό της βάσης εισφορών, η απουσία απαιτήσεων για τη συμμετοχή σε συστήματα που βασίζονται στις αποδοχές, τα περιορισμένα κίνητρα για την καταβολή εισφορών σε εθελοντικά συστήματα και τα χαμηλότερα ποσοστά εισφοράς. Τούτο μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες για τις συνταξιοδοτικές παροχές των αυτοαπασχολούμενων τόσο σήμερα όσο και στο μέλλον, καθώς και για τη συνολική ικανότητα χρηματοδότησης επαρκών συντάξεων.

Κατά τη συνταξιοδότηση οι πρώην αυτοαπασχολούμενοι συχνά λαμβάνουν χαμηλότερες δημόσιες συντάξεις σε σχέση με τους πρώην μισθωτούς, και οι άτυποι εργαζόμενοι γενικά έχουν ακόμα πιο περιορισμένη πρόσβαση σε κεφαλαιοποιητικές συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις. Σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ όπου τα συστήματα συνταξιοδότησης βασίζονται σε υποχρεωτικές εισφορές, η σύνταξη γήρατος των αυτοαπασχολούμενων θα είναι 20% χαμηλότερη από αυτή των πρώην μισθωτών εργαζομένων που είχαν το ίδιο φορολογητέο εισόδημα κατά τον εργάσιμο βίο.

Πολλές χώρες μπορούν να λάβουν μέτρα για να βελτιώσουν τη συνταξιοδότηση των άτυπων εργαζομένων

Οι μεταρρυθμίσεις των συνταξιοδοτικών συστημάτων που στοχεύουν στην άμβλυνση των διαφορών μεταξύ των τυπικών και των άτυπων εργαζομένων όσον αφορά την κάλυψη, τις εισφορές και τα δικαιώματα θα διασφαλίσουν δικαιότερη προστασία, θα μειώσουν τις ανισότητες, θα ομαδοποιήσουν τους κινδύνους όσο το δυνατόν ευρύτερα και θα διευκολύνουν την κινητικότητα της εργασίας μεταξύ των διαφορετικών μορφών απασχόλησης.

Μερικά από τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι προσωρινοί εργαζόμενοι και οι ημιαπασχολούμενοι όσον αφορά τους όρους επιλεξιμότητας για συνταξιοδότηση θα μπορούσαν να αρθούν θεσπίζοντας επαρκώς χαμηλά κατώτατα όρια αποδοχών που απαιτούνται για τις συντάξεις. Η ανάγκη για ίση μεταχείριση όλων των εισοδημάτων από την εργασία συνεπάγεται ότι οι συμβάσεις προσωρινής εργασίας, ανεξάρτητα από τη διάρκεια τους, δεν αποκλείονται από την υποχρεωτική συνταξιοδοτική προστασία, και ότι καταργούνται οι ελάχιστες περιόδους απασχόλησης ή κατοχύρωσης που απαιτούνται για την απόκτηση δικαιωμάτων σύνταξης.

Η πλήρης ένταξη όλων των άτυπων εργαζομένων στα υποχρεωτικά συστήματα συνταξιοδότησης κατά τον ίδιο τρόπο με τους τυπικούς εργαζομένους θα περιορίσει τα χρηματοοικονομικά κίνητρα για την

κατάχρηση της άτυπης απασχόλησης από τους εργοδότες και τους εργαζομένους. Η διασφάλιση της δυνατότητας μεταφοράς των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και πόρων θα βοηθήσει τα άτομα που αλλάζουν απασχόληση να συνεχίσουν να αποταμιεύουν στο ίδιο συνταξιοδοτικό σύστημα ή να μεταφέρουν τα κεκτημένα δικαιώματα. Ο περιορισμός των διαρροών από τα κεφαλαιοποιητικά συνταξιοδοτικά συστήματα που οφείλονται στις αλλαγές απασχόλησης και η παροχή δυνατοτήτων πρόωρης αποχώρησης θα μπορούσαν να βελτιώσουν την κάλυψη και την ασφάλιση γήρατος. Επιπλέον, τα εθελοντικά επαγγελματικά συστήματα και τα συστήματα αυτόματης ένταξης θα πρέπει να διατίθενται για όλα τα είδη συμβάσεων εργασίας μέσω προεπιλεγμένων προγραμμάτων σε χώρες όπου διατίθενται για μισθωτούς εργαζομένους.

Οι λόγοι για την υποχρεωτική παροχή σύνταξης είναι ίδιοι τόσο για τους μισθωτούς όσο και για τους αυτοαπασχολούμενους. Η ευθυγράμμιση των κανόνων συνταξιοδότησης για όλες τις μορφές απασχόλησης σημαίνει την εξίσωση όλων (τόσο των μισθωτών όσο και των εργοδοτών) ποσοστών εισφορών για όλους τους εργαζομένους. Ιδιαίτερα, ο μεγάλος βαθμός ευελιξίας στον καθορισμό της βάσης των εισφορών για τους αυτοαπασχολούμενους συχνά οδηγεί σε χαμηλές εισφορές. Όμως, περιορίζοντας επισήμως τα περιθώρια ευελιξίας ενδεχομένως να μην επαρκέσει για την αποφυγή χαμηλών επιπέδων εισφορών και ενδεχομένως να είναι απαραίτητο να ληφθούν κατάλληλα μέτρα συμμόρφωσης. Σε περιπτώσεις όπου εφαρμόζονται χαμηλότερες εισφορές υποχρεωτικής σύνταξης για τους αυτοαπασχολούμενους ως μέσο για την προώθηση της αυτοαπασχόλησης ή για τη στήριξη των ατόμων που απασχολούνται σε δραστηριότητες χαμηλού εισοδήματος, θα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την αποφυγή ενδεχόμενης μείωσης των δικαιωμάτων. Τούτο μπορεί να επιτευχθεί με τη συμπλήρωση των χαμηλότερων συνεπαγόμενων εισφορών μέσω επιχορηγήσεων τουλάχιστον για τους χαμηλόμισθους.

© OECD

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η χρήση του έργου αυτού, είτε σε ψηφιακή είτε σε έντυπη μορφή, διέπεται από τους Όρους και τις Προϋποθέσεις που παρατίθενται στη διεύθυνση <http://www.oecd.org/termsandconditions>.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

Disclaimers: <http://oe.cd/disclaimer>